

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udrag fra Noveller

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Noveller", i Blicher, Steen Steensen: *Noveller*, udg. af Esther Kielberg ; Henrik Ljungberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 353. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blic03val-shoot-idm140515385372240/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller

- et Par hundrede Aar siden: Historien er henlagt til herremanden Jørgen Marsviins tid; han besad Aunbjerg 1622-1655. – *tinge Kul ud*: sælge trækul. Silkeborgegnen var dengang kulsvieregn. – (*Stodder*)*Øsungen*: se n.t.s. 35. – *imidlertid*: imens. – *smidskede*: se n.t.s. 127.
- 214 *saa smaaligt*: så smørret. – *Kløren*: se n.t.s. 65. – *Vindepinde(ne)*: pinde, som garnet vikles op om. – *Ijellinges*: mundhugges. – *Faste*: se n.t.s. 204.
- 215 *Fæstebrev(et)*: kontrakt, som fastsætte forholdet mellem ejer og fæster; ved overdragelsen betalte fæsteren en pengesum. – *Prise* (...) *en gammel Skik*: se n.t.s. 66. – *Lav*: jy. grund. – (*Ege*)*hjørve*: stort stykke af fældet træstamme. – *Sauggrav(en)*: udgraven fordybning, hvorover man lagde træstammer til udsikring.
- 216 *Hebnis(erne)*: øg, udslidte heste. – *til Høve*: på hoveriarbejde. – *Ralliker*: krikker. – *Sjert(en)*: vognstang. – *Hanløerne*: hammel = tværstang med bolt, der forbinder vognen med trækdyrene. – *Porthammen(en)*: vandret bjælke i portrammen. – *saae ud til den dyre Tid*: så bedrøvet ud.
- 217 *maede for*: spærrede for. – *maa*: kan. – *leflede*: firtede. – *harnslagne*: modløse.
- 218 (...) *sagde Ib og satte sig* (...): I *Blicher-Studier* (1916) s. 152 har Hans Brix fig. forslag til tekstrettelse: (...) *sagde Ib. Ma-Ibs gik ud og satte sig paa Trefoden for at malke* (...). – *vinde*: nå. – *ly*: lun. – *Gift*: foder.
- 219 *rænde Dig løs*: udtrykket brugtes om tejrøde kreaturer. – *lige*: nytte. – *Bæls*: dreng på 12-16 år. – *Slagsens*: slagbænk. – *gik fram*: gik ud i køkkenet. – *maasøede*: med små ører.
- 220 *Slagvol*: del af plejl; den korte, tykke stok, som slås ned i kornet. – *Skåven*: se n.t.s. 111. – *alleneste*: blot. – *Bolaxe*: se n.t.s. 202. – *Skorsteenskjødet*: se n.t.s. 148.
- 221 *Hovedlavreb*: reb til hestens hovedtøj. – *Bordbladet*: bordpladen. – *Persen*: pinen. – *fik* (...) *bedre*: fik bod. – *adelige Navn*: Slægten Marsviin uddøde 1768.

Eneste Barn

Trykt første gang i J.H. Hansens *Poetisk-prosaisk Nytaarsgave fra danske Digtere for 1842* (1841). Optrøkt i *GnNIV*. Om varianter, se *SSk* XXVI, 273f.

Novellen er en fri omformning af en hændelse, B. til dels var vidne til som barn, nemlig herregårdsfrøkenen Charl. A. Schinkels bortførelse fra Hald, som dengang ejedes af landsdommer Fr. Schinkel (1719-1794). Om detaljer vedr. frk. Schinkels og Halds historie, se evt. *SSk* XXVI, 303-306.

- 222 *min Fortælling »Eva«*: blev trykt i *No* VI, 1828. – *at slide Silke med Armod*: Talemåden ses hos Peder Syv I, 103: »Silde silke af armod er der ingen ære ved« (om den der må tære på sin tidligere rigdom) (*OiD*, 2971). – *skuddrede*: rystede, for sammen.
- 223 *Skuaaden*: silken. – *Spekulerer*: forhandler af fedevareer, påbeg m.m.